

кемелдендіру тілдерін дамыту сөз байлығы молайса, ой қабілеті шынықса, білім көлемдері де артады, тереңдейді және сапалы тиянақты болады. Қазақстан - бүгінгі таңда өз алдына дербес мемлекет. Егемен ел ретінде шет елдермен қарым-қатынасы нығайып беделі артып келеді. Бұл шет ел тілін оқытуды жақсартуды талап етеді. Ал оқытуды жақсарту дегеніміз, меніңше, оқушылардың пәнге деген қызығушылығын ояту.

ШЕТ ТЫЛ ПӘНІНЕН ПРАКТИКАЛЫҚ САБАҚТАРДЫ ЖҮРГІЗУ ӘДІСТЕМЕСІ.

БАЙТЕРЕКОВА А.С.

Жоғарғы оқу орындарының алда тұрған негізгі міндеті жас мамандарды оқытудың, тәрбиелеудің сапасын арттыру. Әрине сапалы білім беру оқытудың сапасын арттыруға байланысты.

Сондықтан әрбір мұғалім оқыту сапасын арттыру жолында үлкен жетістіктерге жету үшін қазіргі заман талап деңгейіне сәйкес оқытып, мамандар даярлаудың деңгейін көтеретін дәрежеде еңбек етуі шарт. Әрбір оқытушының дәріс беруге дайындығы тек пәнді білумен шектеліп қалмайды, сонымен бірге оған педагогикалық тәжірибе қазіргі заман талабына сай оқытудың барлық түрлерін және оқыту мен жастарға тәрбие беру әдістемесінің қыры мен сырын толық меңгеру қажет.

Оқытудың білім сапасын көтерудің негізгі факторлары-әрине оқу материалдық база, оқу құралдары, техникалық құралдар, көрнекілер, дидактикалық құралдар түрлі әдістемелік нұсқаулар. Осы аталған жабдықтарды тиімді, өз орнында пайдаланғанда ғана оқытушы дәрісті жоғары деңгейде өткізеді.

Жоғары оқу орындарында сабақтың бізге белгілі бірнеше түрлері бар: лекция сабақ, семинар сабақ, практикалық және лабораториялық сабақ. Осы аталған сабақтардың өз мақсаты, құрылымы және өз ерекшеліктері бар.

Бірақ қандай сабақ болмасын-ол оқу жүйесінің негізгі ұйымдастырушысы болып табылады. Сабақ барысында нақты іс-тәжірибиелік, білімділік, тәрбиелік және дамытушылық мақсаттар жүзеге асады. Практикалық сабақтар бір-бірімен тығыз байланыста, егер де бұл сабақта студенттер жана тілдік үлгілерімен не жана сөздермен, сөз тіркестерімен танысып айтылуын үйренген болса, кейінгі сабақтарда олардың ауызекі тілде қолданылуын үйренеді. Екінші сабақ келесі сабақтың мазмұнын анықтайды.

Сондықтан әрбір сабақты жоспарлағанда жұмыс бағдарламасы мен күнтізбелік тақырыптық жоспарға сай нақты мақсаттарды анықтап алып, сабақ жоспарын түзеді.

Егер жеке бір сабақты алаып қарасақ, оның құрылысын аяқтаған жұмыс ретінде қарастырамыз: ол сабақтың мақсаты мен мазмұнына сай талаптарды орындауы керек. Бұл талаптар оқытушының сабаққа дайындалғандығы стратегиясы мен тактикасына байланысты. Ол сонымен бірге оқытушының өзінің сабағына талдау жасағандығы және әріптестерінің оның сабағына қатысқан кездегі анализінде негізі кезең болып табылады.

Сабақтың мақсаты: Әрбір сабаққа іс-тәжірибиелік, білімділік, тәрбиелік және дамытушылық мақсаттар нақты бір міндеттерді атқару арқылы шешіледі. Осы жерде ескере кететін нәрсе бізге практикалық сабақтың жоспарын құрған кезде сабақтың тақырыбын сол сабақтың мақсаты дейміз де ол мақсаттарға жеке-жеке тоқталамыз. Менің ойымша мамандықтың ерекшелігіне байланысты жоғарыда аталған мақсаттарды ескеруіміз қажет деп ойлаймын. сонымен, практикалық сабақ барысында төмендегідей мақсаттар жүзеге асады, мысалы:

- жана тілдік үлгілерімен таныстыру, ауызекі тілде қолдана білу;

- жаңа сөздермен, сөз тіркестерімен таныстыру, жаттықтыру, жазбаша және ауызекі тілде қолдана білу;
- тексті тыңдап үйренуге үйрету;
- тексті оқып, оны түсінуге, білуге үйрету;
- тақырып бойынша әңгімелесуге үйрету, оған қажетті фразаларды үйрену;
- предлогтарды қолдану бойынша студенттердің білімін жетілдіру (немесе грамматикалық, лексикалық) қажетті сөздермен сөз тіркестерін пайдалана отырып, өз пікірін айтуға үйрету.

Практикалық қызу-қарқынды жұмыс атмосферасы болу қажет, сұрақ-жауап, пікір-талас сияқты сонда ғана студент шет тілін үйренеді. Сонымен бірге ол сабақта нені, қалай үйренгенін сезінетін, тілді меңгеруде өзінің алға басқанын сезетін, келесі сабаққа құштарлық болатындай жұмыс болуы қажет.

Сабақтың мазмұндылығы: Сабақтың мазмұндылығына қойылатын талаптар: оқу материалының өзіндік мәні, оны түсіндіру мен орындалатын жаттығудың сәйкестігі, ол оқу материалдарын тиімді түрде жаттықтыру және тілде қолдану білу.

Сабақтың құрылысы және оны ұйымдастыру.

Сабақ оқытудың ең негізгі ұйымдастырушы бөлігі бола отырып 50 минутқа созылады. Оны талапқа сай болу үшін қалай құру керек. Сабақтың құрылысы өзгермелі болуы керек. Сабақтың құрылысының ішінде тұрақты және өзгермелі сәттерден тұрады. Толық шығармашылық жұмыс ретінде қарастыратын болсақ, сабақтың құрылымы төмендегідей болады:

Сабақтың басы

Сабақтың ортасы

Сабақтың соңы

Осы аталған бөліктің әрқайсысы шет тілінің ерекшелігіне байланысты нақты қызметтер атқарады.

Сабақтың басына келетін болсақ, ол өте тез темппен өтуі керек 5-8 минут. Оның мазмұнына мұғалімнің амандасу, ұйымдастыру кезеңі, сабақтың міндеттерін атау, тілдік жаттығулар.

Мұғалімнің амандасуы қысқа не толық түрде болып тілдік жаттығуға немесе сергіту жаттығуларына ұласып кетеді.

Сабақтың ең негізгі бөлігі болып табылады. Мұғалімнің сабаққа жан-жақты дайындалуы сабақтың жоспарын жазуды талап етеді.

Сабақ жоспары жұмыс бағдарламасының немесе күнтізбелік тақырыптық жоспар негізінде құрылады. Бұл жоспарда мұғалім өзі не істейді, студенттер немен шұғылданады алдымен болжам жасап алады. Сабақты жоспарлау барысында оқытушыға арналған түрлі әдістемелік құралдарды пайдалана отырып, ізденіп кітаптардағы қойылған нұсқауларды шығармашылықпен орындай отырып, өзінің тобы мен жеке өзіне ыңғайластырады.

Жоспар-мұғалімнің ішкі қажеттілігінің жемісі. Ол күрделі және жан-жақты мақсаттарды тиімді түрде жүзеге асыру үшін қажет, шет тілін үйрену барысында тәрбиелік, білімділік және дамытушылық потенциалын арттыруға кепіл болады. Оқытушының сабақ жоспарының толық болуы оның кәсіптік іс-тәжірбиесіне байланысты. Ал жас мамандар әр сабақтың жоспарын ғана түзіп қоймай конспектісін де жаспа қойғаны мақұл. Әдістемелік талдаудағы сабақтың негізгі бөлігінде қарастырылатын үй тапсырмасын тексеру, тілдік жаттығу, әңгімелесу түрлері бойынша қайсы жаттығуды орындайтыны алдын-ала жоспарға енеді.

Ал үй тапсырмасын бергенде оны тек жаттығудың нөмірі мен кітаптың бетін атап қана қоймай ол қалай орындалатыны көрсетіп беру керек.

Егерде студент үй тапсырмасын орындамай келсе ол келесі сабаққа кесірі тиеді екенін және бүгінгі беріп жатқан үй тапсырмасы алдағы сабақтың мазмұнын анықтайтынын естен шығармауымыз керек.

Егер оқытушы өзінің жоспарына сай әріптестерінен көрген, не әдістемелік әдебиеттерден алған жаңа әдіс-тәсіл қолданбақшы болса, жоспарда оны толық меңгергені жөн. Бұл жағдайда жоспардың күнделікті қайталанатын бөлігі не пункттері қысқа болып жаңа әдіс тұсы толық болуы мүмкін.

Сонымен сабаққа дайындалу барысында мұғалім үш нәрсені анықтап алады: а) оқытушы не істейді, сабақтағы оның қызметі

б) оқытушы мен студент бірлесе отырып не істейді

в) студенттер не істейді

Жоспардың формасын мұқият сақтай отырып жазғанмен ол оқытушының жеке шығармасы іспеттес, ол жерде студенттерге қандай тапсырма беретіні ғана қойылмайды. Онда біз сабақ барысында нені үйренеміз-ол сабақтың мазмұны.

Қазіргі уақытта Қазақстанда білім берудің өзіндік ұлттық үлгісі қалыптасуда.

Қазақстан Республикасының Білім турала заңында оқыту формасын, әдістерін, технологияларын тандауда көп нұскалық қағидасы бекітілген, бұл білім мекемелерінің мұғалімдеріне, педагогтарына өзіне оңтайлы нұсканы қолдануға, педагогикалық процессті кез-келген үлгімен, тіпті авторлық үлгімен құруға мүмкіндік береді. Сонымен бірге британдық және американдық әдебиет әдістемелік құралдарын сабақта қолдануға болады.

Онда оқытудың тиімділігін арттыру мақсатында жаңа білім парадигмасына сүйене отырып, оқыту технологиясының өзіндік нұсқасын жасаған, оның ғылыми теориялық әзірлемесі Қазақстанның әртүрлі аймақтарындағы білім мекемелерінде сынақтан өткен зерттеу нәтижелерімен тәжірбиелік жұмыс оны орта мектептерде, колледждерде, лицейлерде, институттарда, университетте және т.б. оқу орындарында қолдануға болатыны көрсеткен. Оның ерекшелігі үш құрылымды бөліктен: кіріспеден, сөйлесу бөлімінен қорытынды бөлімнен тұрады және әрқайсысына берілген сағат бағдарламаға, тақырыпқа байланысты.